

‘Een stille getuige van Europese defensie-samenwerking’

‘De nieuwe situatie zou de Europese Gemeenschap een stoot moeten geven in de richting van een sterke, uitgebalanceerde verdedigingsorganisatie.’ En Europeanen vrezden ‘dat de Amerikanen zich van Europa zullen afwenden als gevolg van de problemen in Azië.’¹ Deze uitspraken kunnen zomaar deze week zijn gedaan, maar ze zijn al meer dan vijftig jaar oud. De trans-Atlantische betrekkingen en de onderlinge relatie binnen de NAVO hebben altijd spanningen gekend.

Toch lijkt er nu echt iets te zijn veranderd. Duitsland is van plan honderden miljarden te investeren in de energiesector, infrastructuur en defensie. Zelfs de beroemde *Schuldenbremse* wordt overboord gezet om dit mogelijk te

maken. Vroeger, bijvoorbeeld in de jaren vijftig van de vorige eeuw, leidde het bewapenen van Duitsland nogal eens tot bezorgdheid. Historicus G.T. Witte blikte in 1991 terug op het plan voor een Europese Defensiegemeenschap (EDG), een

FOTO: BEELDBANK NIMH

Duitse Leopard 1-tanks doen schietoefeningen. Duitse herbewapening is altijd een heikel punt geweest in Europa. Zijn recente ontwikkelingen een keerpunt?

FOTO BUNDESWEHR

Bijeenkomst van de Commanders European Land Forces. Is 'stille getuige' FINABEL, het oudste Europese samenwerkingsverband voor defensie, iets waarop Europa kan voortbouwen?

plan voor een 'Europees leger' waarin ook Duitsland een rol zou spelen. De Nederlandse Generale Staf koesterde 'grote bezwaren tegen een bewapening van Duitsland. De bittere herinneringen aan de nederlaag in de meidagen van 1940 stonden diep in het geheugen van de Nederlandse legerleiding gegrift. De vrees voor herhaling was nog alom aanwezig',² schreef Witte.

Hoewel van oorsprong Frans, sneuvelde het EDG-plan in 1954 in het Franse parlement. Wellicht niet verwonderlijk, want 'voor een volledig geïntegreerde Europese defensiegemeenschap wordt de politieke eenheid van West-Europa prealabel (voorwaardelijk, red.) geacht,' aldus majoor H.A. Baaij in 1970.³ Ook nu nog leeft het argument dat een echt Europees leger pas mogelijk is als er een 'Verenigde Staten van Europa' wordt opgericht, iets wat niet zo snel zal gebeuren.

Het is wel mogelijk om verder te bouwen op bestaande Europese samenwerking. Zo bestaat er sinds 1953 het samenwerkingsverband FINABEL,

een 'stille getuige van een Europese defensiesamenwerking'.⁴ Hoewel vrij onbekend, is FINABEL zelfs het oudste Europese samenwerkingsverband op militair gebied. Het staat voor de landstrijdkrachten van Frankrijk, Italië, Nederland, Duitsland (de 'A' in de naam is van Allemagne), België, Engeland en Luxemburg. Inmiddels bestaat het overlegorgaan uit vijftieng lidstaten.

Wellicht kunnen moderne Europese strijdkrachten teruggrijpen op FINABEL, want volgens auteurs J. van der Velde en F. Verloove kan dit comité 'als "orgaan aan de basis", bij het opzetten en uitwerken van vooral concepties gericht op de langere termijn een rol van betekenis spelen. Tegen deze taak is FINABEL stellig opgewassen!' ■

- 1 J. Meuldijk, 'Een nieuwe Europese Defensiegemeenschap', *Militaire Spectator* 141 (1972) (7).
- 2 G.T. Witte, 'Nederlands krijgsmacht en de Europese Defensiegemeenschap', *Militaire Spectator* 160 (1991) (6).
- 3 H.A. Baaij, 'De West-Duitse defensienota 1970', *Militaire Spectator* 139 (1970) (11).
- 4 J. van der Velde en F. Verloove, 'FINABEL, een stille getuige van een Europese defensiesamenwerking', *Militaire Spectator* 150 (1981) (4).